

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 234. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358718592.pdf> (tilgået 24. juni 2021)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

↪ Ganske den samme Begejstring for det gamle Grækenland, kun anderledes varig, udgjorde Holderlins Væsen og opfyldte det helt; og denne Begejstring søgte ikke sit Udtryk i Studier og Afhandlinger, men havde saavel i Prosa som i Vers rent lyrisk Form. Holderlin var en stor Lyriker og var, selv som Dramatiker og Romanforfatter, ikke andet. Meget træffende har Haym sagt om hans Roman: «Svælgen i Idealet, Stranden af Idealet og Sorg over det strandede Ideal: det er det Tema, som Hyperionsbrevene gennemfører med en Svingkraft, som aldrig mattes, 235 og en Inderlighed, der bestandig bliver sig lig han lider under det Uoprettelige». Og da Idealet nu legemliggør sig for ham i det græske Liv, saaledes som han drømmer, det har været, saa er hans hele Forfattervirksomhed en eneste lang Længselsklage efter det tabte Hellas. Intet kunde være mindre græsk og mere romantisk end en saadan Længsel; den har ganske samme overstadige Karakter hos Schack Staffeldt, der samtidigt i sine Vers længes efter det Gammelnordiske, og hos "Wackenroder, der sværmer for det Gammeltyske. Som Hölderlins Landskaber er ugræske, saaledes er ogsaa hans moderne Grækere i *Hyperion* ganske uhistoriske og unationale; de er ædle, af Schiller paavirkede, tyske Sværmere. Han har vist ret godt følt det; men ham forekom de enkelte udkaarne Aanders Lod i Tyskland frygtelig. Skønt han i sine Digte viser sig som varm Fædrelandsven og har besunget det romantiske Heidelberg i antike Strofer, var dog tysk og græsk Væsen for ham Modsætninger som Barbari og Kultur. I et Brev til sin Broder skriver han om sit eget Forhold til Grækerne: «Trods al min gode Vilje kan ogsaa jeg i Alt, hvad jeg gør og tænker, kun usikkert famle i disse enestaaende Menneskers Spor, og er i hvad jeg foretager mig og udtaler ofte kun saarneget des mere kejtet og urimelig, som jeg, ligesom Gæssene, staar med de platte Fødder i det moderne Vand og afmægtigt stræber at løfte mig paa mine Vinger op imod den græske Himmel.» Og i Slutningen af *Hyperion* hedder det om Tyskerne: «Barbarer er de fra Arildstid af. Ved Flid og Videnskab, ja selv ved Religion er de kun blevne endnu mere barbariske, dybt ude af Stand til nogensomhelst guddommelig Følelse, fordærvede indtil Marv og Ben med Hensyn til Nydelse af de hellige Gratiers Lykke; i deres Overdriven og deres Ynkkelighed er de utaalelige for enhver vel artet Sjæl, klangløse og uharmoniske som Skaarene af en ituslaaet Vase.» Om Tysklands Digtere og Kunstnere siger han, at de afgiver et hjerteskerende Skue: «De lever i Verden som Fremmede i deres eget Hus de vokser op fulde af Kærlighed, Aand og Haab; ser man dem tyve Aar senere, saa vandrer de om som Skygger, stille og kolde».